

je pristopil čisto k njemu in mu položil desnico na ramo: „Veš, že iz usmiljenja in zaradi obljube bi moral ravnati tako, drugo pride itak s časom samo. Saj ni napačno dekle, najboljša, kar jih poznam tod okrog in nekdam si jo tudi sam . . . pa saj veš, kako je bilo pred leti in kaj si ji obljubljal v pismih. Premisli vse to in razišodi po pameti, pa boš mojih misli!“ . . .

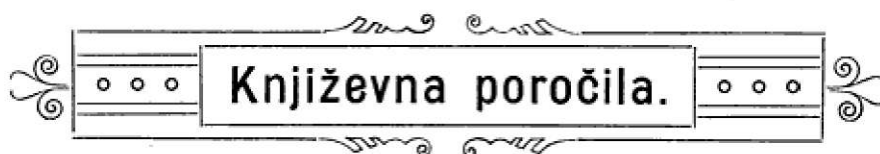
„Saj sem preišljeval,“ je zamrmral Izidor, da ga je oče komaj razumel, „pa se mi zdi, če bi se zgodilo, da bi bila nesrečna oba!“

„Seveda, ko ti je v mislih še vedno tista Helena, ki ti je zmešala pamet z bogve kakšno lažjo! Jaz pa ti pravim, Izidor: Kar je bilo v mestu, naj ostane tam! Tebe pa čaka dom in nevesta tukaj, kakor si odločil nekdam sam!“

„Ali ona me čaka kakor Terezinka,“ je zavzdihnil po dolgem molku in pogledal očeta s široko odprtimi očmi.

„Pa stori, kakor ti velewa srce! Toda v to hišo —“ in pri tem je pokazal s kazalcem v tla — „je ne bo nikoli!“

Zunaj pri fari je udarila polnočna ura in stari Rakar se je obrnil proti postelji.

Ivan Grafenauer, Zgodovina novejšega slovenskega slovstva. II. del. Doba narodnega prebujenja (1848–1868). Ljubljana, 1911. Založila „Katoliška bukvarna. 8°. VIII + 475 str.

Literarno-zgodovinski kritiki pristojna naloga, da podrobno pokaže, kako je Grafenauer predelal ogromno slovstveno gradivo, o katerem govori drugi del njegove zgodovine; meni preostaja le to, da povem svoje mnenje o celoti s kulturno-političnega stališča in da v tem okvirju podam nekatere podrobnosti.

Grafenauerjevo naziranje o slovenski kulturi in političnem življenju te dobe in njegovo presojanje naših takratnih mož se v glavnih potezah ujema z onim, ki ga zastopa „levica“ naših literarnih in političnih zgodovinarjev. Ako se mu očita od „desničarjev“, da je preveč upošteval „levičarje“, ne more ta očitok omajati temelja, ker so pretrdna dejstva, na katerih sloni sodba in obsodba. Pač pa se pridružujem mnenju „desničarjev“ v tem, da bi bila oblika lahko mirnejša, ker deluje resnica že s svojo notranjo močjo in ne potrebuje za svojo prepričevalnost še zunanje, recimo nekake brahijalne sile.

Ni dovolj, da pokažemo, kaj je kdo storil dobrega, marveč je treba tudi povedati, koliko je uničil ali prikrajšal boljšega, nego je bilo njegovo. In to se je sedaj storilo glede Bleiweisa in njegovih drugov na literarnem in političnem polju. Drugi pridejo na vrsto ob svojem času. Ono tradicionalno slovensko zgodovinopisje, kulturno in politično, se ne more vzdržati, ker je v nasprotju z življenjskimi dejstvi.

Kar se tiče podrobnosti v Grafenauerjevi zgodovini, omenjam sledeče: „Sloveniji“ so bili uredniki Cigale, Dežman in Cegnar (str. 46). Afera Levstika z deželnim predsednikom kranjskim baronom Conradom (Grafenauer, str. 351) je pojasnjena že v „Naših Zapiskih“ (VII. 1910, str. 220.) „Laibacher Zeitung“ je namreč dne 4. maja 1870. leta priobčila oficijelno izjavo, po kateri je dobil Levstik pri svojem odhodu iz Ljubljane na Dunaj od deželnega predsednika „aus seinen Privatmitteln eine geringfügige Geldaushilfe, dieselbe aber jedoch, da er sie als Darlehen ansehen wollte, bereits erstattet, im übrigen aber für das erwähnte Blatt („Pavliha“) weder irgend eine Subvention bei der Regierung angesucht hat, noch ihm eine solche zugesichert oder zugewendet worden ist“. Vest „Slovenskega Naroda“, da bi bil Conrad ponujal Levstiku 1300 gld. letne plače za urejanje slovenskega vladnega lista, zanikuje Conrad v pismu na Bleiweisa z dne 15. aprila 1870. — Zarnik ni bil med ustanovitelji „Slovenskega Naroda“ (Grafenauer, str. 425 in 429), kakor razvidno iz 106. štev. „Slovenskega Naroda“ z dne 17. sept. 1872.

Dr. Lončar,

Dr. Viktor Tiller, Ustavoznanstvo avstrijsko-ogrske države. Ponatis iz letnega poročila c. kr. državne gimnazije v Rudolfovem za leto 1911/12. V. 80. 44 str. Cena 80 v. — V nemškem letnem poročilu novomeške gimnazije je priobčil prof. dr. Tiller glavne točke iz ustavoznanstva avstrijsko-ogrske države. Na uvodnem mestu je podal pregled o razvoju države, temu slede najvažnejši državni osnovni zakoni in nato ustava obeh državnih polovic z Bosno in Hercegovino. Spis bo posebno dobrodošel dijakom višjih razredov srednjih šol.

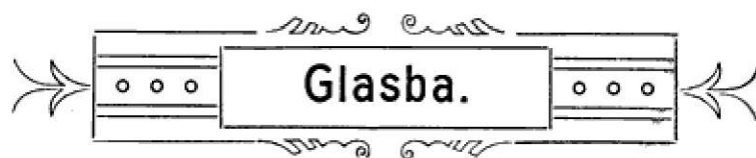
— e —

Dr. Karl Glaser, Der indische Student. (Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, Bd. LXVI, 1—37). Leipzig 1912.

Že kot dijak na mariborski gimnaziji je g. prof. Glaser pod vplivom Davorina Trstenjaka vzljubil jezik starih Indov, in najlepšo dobo svojega življenja je posvetil obsežnim in težavnim študijam indologije. Lepo število razprav in prevodov v nemškem in slovenskem jeziku nam priča o tem. V svoji najnovejši študiji je na podlagi bogate obredne literature opisal zanimivo življenje indijskega dijaka. Razpravo je nemška kritika ugodno sprejela.

Š.

Antologija novije srpske lirike. Sastavio Bogdan Popović, profesor uporedne književnosti na universitetu. Beograd, S. B. Cvijanović, 1912. 80. XXIX + 235 str. Cena 3 K. — Ta okusno opremljena druga izdaja antologije je ponatisek v cirilici one, ki jo je lani izdala Matica Hrvatska med svojimi publikacijami, in o kateri je „Ljubljanski Zvon“ obširneje poročal v letošnji aprilski številki.

Novi Akordi. Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo. XI, št. 3, 4.

Po kratkem presledku sta izšla tretji in četrti zvezek; tako smemo upati, da izideta pred novim letom še tudi ostala zvezka. V obeh zvezkih najdem marsikaj dobrega in za javno izvajanje sposobnega; toda izkušnja me že dolgo let uči, da bode pač še veliko vode poteklo po naši Ljubljani, predno bomo tega kaj slišali, izvzemši kak zbor. Ali vendar sta Janka Ravnika „Večerna pesem“ in Vazilija Mirka „Glasbeni utrinki III“ dve upoštevanja vredni skladbi. Upajmo, da nam „Glasbena Matica“ priredi kak klavirski koncert, saj je vendar nastavila mla-